

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי כ"ב אדר תשפ"ג | דף היומי בבלי: נזיר נא | דף הכולל: גדרים פא.
דף היומי בהלכה: מסימן קי"ד סעיף ט' עד סימן קט"ז.
מוסר: שמירת הלשון - פרק ט' עד 'וכאשר יתבונן'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: ש. חשבון הנפש פ"ג "והתשעה ועשרים שיתבונן" פ"ג "ואלה אחי שלושים פנים"



**בעל המפעל הודיע להם ביום הראשון: "אני לא
אוהב יהודים - אבל את הגרמנים אני שונא יותר!"**



הסיפור המדהים על לחמניה תחת לחמניה ומידה כנגד מידה

ההסבר היחיד שלהם לרצף הניסים הוא: "מידה כנגד מידה" על כל העזרה שהגישה המשפחה ליהודים במאפיה שהם ניהלו לפני המלחמה. באופן קבוע חולקו לחמים לעניים ללא תשלום. התנור המוסק גם משך אליו אורחים שונים שביקשו ללון במקום - ולזכות בארוחות חינם על הדרך...

ה"מידה כנגד מידה" מהווה פינת-יקרת של אמונה חושית בעולם ההסתר שלנו, ואף יתרו נתפעל בעיקר מבחינה זו: "כי בדבר אשר זדו עליהם" אומר ה'ספורנו' "כי הציל את העם באותו הדבר עצמו אשר זדו המצרים עליהם של ישראל, ובזה הורה גדולתו על כל האלהים כי לא חשבה שום אומה שיוכל שום אחד מאלוהיהם שרי מעלה לשלם מידה כנגד מידה בכל דבר.

'מידה כנגד מידה' נוספת שגם גרמה לקידוש שמו

ברצוני להוסיף שאותה 'מידה כנגד מידה' (באמצעותה אכלו האחים מינצר במשך כל השואה לחם לשובע!...) גררה אחריה 'מידה כנגד מידה' נוספת שגם גרמה לקידוש שמו יתברך בעולם. ר' אפרים מינצר התיישב ב"לואר-איסט-סייד" ניו-יורק משם שיגר מכתבים למצילו הגוי הפולני, לפי הכתובת המדויקת שזכר בעל-פה מכיון שלא הגיעה כל תגובה, הסיק שהגוי נהרג במלחמה ומאוד הצטער שלא זכה להכיר לו טובה. אך לפתע הגיע מכתב דרך אדם שהגיע מפולין: "הקומוניסטים

המשפט הבא נשמע כמו חלום באספמיה, אבל זו הייתה מציאות קשיחה: במשך כל שנות מלחמת העולם השנייה לא ידעו האחים לבית מינצר רעב. לא. הם לא התגוררו באמריקה, כי אם בפולין - שם התנהלה המלחמה במשך הזמן הארוך ביותר! תמיד היה להם מזון - ובשפע והם גם מעולם לא הוצרכו לעבוד עבודת פרך באמת!

לפני המלחמה הם התגוררו בעיירה הפסטורלית 'גדוף' הסמוכה לקראקוב שם ניהלה המשפחה מאפייה. כאשר התהדקה חגורת החנק הגרמנית העבירו את המאפיה לשכן הגוי שהתבקש להמשיך לספק להם מאפים חינם. הגוי עמד בהסכם והעניק מזון בשפע לא רק למשפחת מינצר, כי אם גם ליהודי הסביבה. בהמשך הועברו לעבודת כפיה באזור תעשייה ענק לאחר שארבעת האחים לבית מינצר הצהירו שהם מבינים ב"פחחות".. בעל המפעל הודיע להם ביום הראשון: "אני לא אוהב יהודים - אבל את הגרמנים אני שונא יותר!"

באופן לא מובן התמסר הגוי הפולני להציל את המינצרים. מידי לילה היה יוצא וחוזר עם 40 לחמים אותם העניק למינצרים. אז לא רק שהם לא רעבו ללחם, הם גם יכלו למכור חלק מהלחם וכך להתקיים! "המלון" הזה נמשך שנתיים שלמות! בהמשך המלחמה הצליחו להימלט וליפול לידי חיילים מונגולים שלחמו תחת הרוסים, חייהם ניצלו.

למילוי הבקשה. חלפו כמה חודשים והמינצרים הזמינו שוב את ההורים לבקר בארה"ב הם הגיעו וטיילו במשך כמה שבועות. יום אחד דיווחה האחות "לשון הרע" על אחיה שהתגרר בביתה, שהוא שוכב בביתה מדוכא מחוסר מעש. "אין לו שפה. אין לו תעסוקה". הוגיע ר' אפרים את מוחו ונזכר במכר חשמלאי גוי שהתגרר ב'ברונקס'. הרים אליו טלפון והציע לו שיעסיק שוליה בשכר נמוך. הלה הסכים לרעיון. האח הלך והצליח עד שניהל בעצמו רשת חנויות חשמל מצליחה בארה"ב...

ושוב הגיע מכתב מפולין. האח השלישי, והאחרון מבקש אף הוא להגר לארה"ב - אבל לו יש כבר 'סיפור', הוא נפצע פעם, ריסק את העצם התחתונה של הרגל, ואת מה שלא עשתה הפציעה השלימו הרופאים השלומיאליים בבית החולים המקומי. תכל'ס, מזה שנים שהוא מתהלך עם קביים! להכניס אותו לארה"ב כבר היה יותר קשה - אבל זה נעשה. רופאים אמריקאים שכמובן לא עבדו חנים, ניתחו אותו במיומנות ואפשרו לו לצעוד על רגליו כאחד האדם - עד עצם היום הזה!

כל שרשרת הפעולות הללו נעשתה כ'מידה כנגד מידה' על ההטבה שעשה להם הגוי בתקופת המלחמה. והקשר עם צאצאי נמשך עם הדור הבא של המינצרים עד עצם היום הזה!
(מוסף שבת קודש פרשת יתרו-תרומה תשפ"ג הרב רפאל ברנזון)

לקחו ממני את המפעל" תינה הגוי את צרותיו, וסיפר שלא העז להגיב עד כה למכתבים דרך הדואר, מפחד עיני הבולשת. זו גם הסיבה שלא יצר קשר בטלפון. "המצב הכספי לא טוב" פירט המציל הגוי, ור' אפרים נרמז: ארז חבילת בגדים משומשים, מזון יבש וקצת כסף ושיגר לפולין משלוח ראשון מתוך רבים בשנים הקרובות.

יום אחד מגיע מכתב נוסף: "לבת שלי נמאס מהחיים תחת הקומוניסטים. תוכלו לעזור לה להגר לארצות הברית?" ר' אפרים מיהר לשגרירות הפולנית, גבר על כל הקשיים והפעיל אותם לארגן לה אשרת כניסה. היא היגרה לארה"ב והם דאגו לה למגורים חנים כולל אש"ל במשך מספר חודשים עד שהסתדרה. אגב, כאשר התחתנה אותה גויה, הציעו המינצרים להוריה - שעדיין התגררו בפולין - כרטיסי טיסה חנים לאירוע הך הם נמנו מלהשתתף בו ("החתן" לא נמנה על הצד "הנכון" מבין פלגי הנצרות...) בעצת רבם כ"ק אדמו"ר רבי שלמה מבאבוב זצוק"ל, המתינו המינצרים מחוץ לחתונה כדי לברך את הזוג. הכלה יצאה אליהם ופרצה בבכי נרגש והסבירה שהכינה רשימה שלימה של "כיבודים" אותם רצתה להעניק להם... הם הסבירו לה את ההלכה היהודית ובכך נחה דעתה.

ושוב הגיע מכתב מפולין! הפעם אח נוסף רוצה להגר לארה"ב. כמעשהו בראשונה מיהר ר' אפרים לשגרירות הפולנית, ופעל עד

אספר לכם משהו: באותם ימים התקיימה פגישה קבועה בימי שישי, בחנות הספרים של ר' חיים גיטלר ז"ל בתל אביב. הגאונים רבי שלמה שמשון קרליץ זצוק"ל ורבי מיכל פיינשטיין זצוק"ל היו שם, וגם אני הגעתי בקביעות



מרן הגאון רבי ברוך דב פוברסקי שליט"א ראש ישיבת פוניבז' על היכרותו הראשונה עם תורתו של שר התורה מרן הגר"ח קנייבסקי זצ"ל

גדול לדברי רמב"ם שמי שממיר מאה בהמות בבהמה אחת, לוקה כמנין הבהמות שהמיר, ורבים נלאו במציאת מקורו של הרמב"ם. אמרתי לר' חיים גיטלר: אבדוק ב'קרית מלך', אם אמצא שהמחבר הצעיר הביא את המקור מדברי רש"י אלו, ארכוש מיד את הספר. בימים ההם עדיין לא הכירו את כוחו הגדול של רבי חיים קנייבסקי, פתחתי את הספר ונוכחתי לראות שאכן הוא מציין בפשיטות את דברי רש"י אלו, בסייעתא דשמיא המיוחדת שלו. התפעלתי מאד ורכשתי את הספר..."

ראש הישיבה שליט"א מוציא מארון הספרים - את ה'קרית מלך', שנראה כבר בלוי מרוב שימוש, מניחו לפנינו ואנו פותחים ומעיינים בהארה שנכתבה בגווילי ידיו של הגאון הגדול ה'בד קודש' שליט"א, והוא מבהיר: רבי חיים כדרכו, ציין את המקור במילים ספורות, בלי לפרט כיצד אכן טמון שם המקור הנכסף, וכיון שלמדתי והכרתי את הסוגיה לפרטיה, רשמתי עלי גליון את צורת הדברים כהווייתם להאיר את העיניים.

מתי החלה ההיכרות הראשונה הקרובה של ראש הישיבה שליט"א עם שר התורה מרן רבי חיים קנייבסקי זצוק"ל?

"לפני למעלה משבעים שנה. אספר לכם משהו: באותם ימים התקיימה פגישה קבועה בימי שישי, בחנות הספרים של ר' חיים גיטלר ז"ל בתל אביב. הגאונים רבי שלמה שמשון קרליץ זצוק"ל ורבי מיכל פיינשטיין זצוק"ל היו שם, וגם אני הגעתי בקביעות. ישבנו בחדר הפנימי בתוך החנות. ר' חיים נתן לנו לעיין בספרים שנזקקנו להם.

וכאשר יצא לאור ספר חדש בשמי העולם התורני דאז, היה ממחר לספר לנו עליו, ואם הספר מצא חן, היינו רוכשים אותו.

"באחד הימים הגיש לפנינו ספר חדש: 'קרית מלך'. אחד מהספרים הראשונים שהוציא מרן הגר"ח ק בצעירותו ממש, ובו יש מקורות לאותם מקומות שאין בידי ה'נושאי כלים' ברמב"ם למצוא להם מקור.

"באותה עת למדתי מסכת תמורה, והתבוננתי בדברי רש"י בתמורה דף כ"ז (שהביא את דברי הירושלמי) שהנה הם מקור

אמר לי מרן החזו"א: 'אינך מבין, שכשאני אומר לך כעת את השיעור אז מחר אני יודע שזה כבר לפני פחות אדם אחד כי אתה כבר שמעת!' האמנם אמר לי מרן הגר"ק זצוק"ל שבאמת ידוע שה'אימתא דציבורא' שהיתה להחזו"א היתה מופלגת מאד".

ראש הישיבה מהרהר שניות ספורות ומסכם: "אין ספק שהסיבה שמרן הגר"ק זכה לגדלות בתורה בהיקף עצום כל כך היא, שמניקות ועד שיבה לא היה לו דבר זולת התורה כל ימיו בכל רגעיו ופרטיו, זו הדרך. עד שנעשה אחד עם הקב"ה בדביקות נוראה". וממשיך:

"אנחנו אומרים בתפילה 'כי הם חיינו ואורך ימינו', ואיך נוכל שהתורה תהיה כל חיינו יומם וליל ללא הפונה. אלא שממשיכים לאמר 'נשמח בדברי תורתך', שאם נגיע לדרגה זו שנשמח בדברי התורה, כך נוכל לחיות בקביעות עם התורה שתהיה מתוקה מנופת צופים. וזה היה רבי חיים קנייבסקי זצ"ל.

"ומי שלומד תורה כל העת, הוא נעשה דבוק בהקב"ה, כי הקב"ה, אורייתא וישראל חד הוא - איזו זכות יש להיות עם הקב"ה כחד, וכי יש דביקות גדולה מזו, וזה מגיע רק על ידי עמל התורה".

(מתוך יתד נאמן פסח תשפ"ב)

"הייתי רגיל הרבה לעיין ב'קריית מלך", בסוגיות שונות למצוא מקורות לדברי הרמב"ם. פעם אחת הגענו בסוגיא עמומה אחת לדברי הרמב"ם שהכס"מ לא הביא מקורו, ומצאתי מכילתא דרשב"י שבו מובא הדי שכתב הרמב"ם. כשפגשתי פעם את רבי חיים. שאלתי מדוע לא ציין את המכילתא ב'קריית מלך' רבי חיים שאלני: 'איזו מהדורה של המכילתא דרשב"י יש לך, החדשה או הישנה? כשאמרתי כי היא החדשה. אמר לי תסתכל בהקדמה ותבין... עיינתי ומצאתי ששם נאמר, שקראו את שמו מכילתא דרשב"י כי רוב הדברים שבו העתקתי ממכילתא דרשב"י, אך הוספתי גם דרשות שהביא הרמב"ם ועוד, ואכן על דין זה ציין שם המו"ל את המקור שלו שהוא מדברי הרמב"ם..."

בחשון תשס"ח נכנסתי אליו. ובשב"ק הסמוכה פר' וירא, היה היארצייט למרן החזו"א, ורבי חיים אמר ביום זה שיעור בבהכ"נ לדרמן. כשהתיישבנו, אמר הגר"ח שברצונו לומר לנו את השיעור שעתיד לומר בשבת קודש. חייכתי וסיפרתי, כי פעם נכנסנו למרן החזו"א יום לפני שעתיד היה לומר בשיעור ואמר: 'אומר לך מה שעתיד אני לומר בשיעור מחר' ועזות נכנסה בי' ואמרתי למרן החזו"א: את השיעור כבר אשמע מחר, וכעת חפץ אני בזמן זה לשאול בסוגיה אחת שחשבה לי מאד לדעת מה הרב למד בה.

כשהיינו יוצאים לעצרות תשובה וחיזוק ברחבי הארץ וחוזרים בשעת לילה מאוחרת, הרב היה מוריד את הגלימה ואומר: "סוף סוף ניתן להוריד את בגדי העבודה האלו"...



הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א, מספר על היחס שהעניק מרן הגר"ע יוסף זצ"ל לגלימת הראשון לציון המעוטרת בחוטי זהב

צוות הפותח

על הבגדים הללו. הוא היה אומר: "אפשר להכניס שני בני אדם אל תוך השרוולים של הגלימה הזו"...

כשהיינו יוצאים לעצרות תשובה וחיזוק ברחבי הארץ וחוזרים בשעת לילה מאוחרת, הרב היה מוריד את הגלימה ואומר: "סוף סוף ניתן להוריד את בגדי העבודה האלו"...

ראינו עוד חכמים וגדולי עולם שמאסו בכבוד וכאב להם שמשבחים ומפארים אותם. הם ראו בתשבחות קוצים דוקרניים. הם לא סתם ברחו מן הכבוד, הם מאסו בו וראו אותו כמקור לסבל ולצער. ובאמת, מי זוכה לכבוד בסופו של דבר, אם הרודפים אחריו מברחים אותו מהם, ואלו שהוא רודף אחריהם, בורחים מפניו?

ראיתי על כך פירוש נפלא: אדם שכל חייו בורח מפני הכבוד, הכבוד משיג אותו כשהוא כבר אינו יכול לברוח ממנו, כלומר - כשהוא נפטר מן העולם!... "גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהן" (חולין ז ע"ב), משום שאז הם כבר לא יכולים לברוח מן הכבוד, וכל הכבוד בא אליהם. במו עינינו רואים את הגדולה, היקר והתפארה שהם זוכים להם!

(מתוך 'האור לחיים' מאת הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א, ראש ישיבת אור החיים)

מספרים, שפעם בא אדם לרב והתלונן: "שמעתי בשיעור שכל הבורח מן הכבוד, הכבוד רודף אחריו, ומאז אני כל הזמן בורח מן הכבוד, אבל הוא בכלל לא רודף אחרי ולא משיג אותי, ומעולם לא קבלתי כבוד"...

שאלו הרב: "מנין אתה יודע, שאין הכבוד רודף אחריו?" 21 פרשה למעשה "זה פשוט מאוד" - החזיר האיש - "אני מסתכל אחורה והוא לא שם".

"כעת מובן" - אמר הרב - "טבעו של הכבוד, שכאשר הוא רואה שאתה מסתכל עליו, הוא מיד בורח ממך"...

מי שבורח מן הכבוד בכדי לקבל כבוד, הוא הרודף הגדול ביותר אחר הכבוד. אם תכלית הבריחה היא קבלת כבוד, אין רדיפה גדולה יותר מזו!

מרן רבינו עובדיה יוסף זצ"ל היה עניו מאוד. כלפי חוץ היו רואים אותו לובש את בגדי הראשון לציון העטורים זהב, ולא היו יודעים כמה היה מבזה את הבגדים הללו, וכמה היה נאנח בצער כאשר היה לובשם. פעמים רבות הייתי שומע אותו לועג וצוחק

אמרתי לרב הבר זצ"ל שיזהר... הוא הסתכל עלי בחיוך... הרב הבר זצ"ל היה אחד מהצדיקים. הוא מעולם לא לקח פרוטה עבור עבודת הקודש שביצע. הוא חי חיי סגפנות אבל משטרת ישראל לא היתה מסוגלת להבין את זה... היא לא היתה מסוגלת להשתכנע באופי האמיתי של הציבור החרדי



עורך הדין עמית חרד על המשפט הישראלי שלא מצליח להבין תופעות שעבור הילד החרדי הן מובנות מאליהן

ניזוקים. אבל לצד התגשמות החזון התגשמה לצערי גם תחזית הזעם שלי".

"לא חלפה תקופה ארוכה מידי, והרב הבר נעצר. באותו בוקר משטרת ישראל כבר הודיעה שהעמותה הכל כך מיוחדת של הרב הבר, מתנת חיים, עתידה להתפרק, ושבבסיס הפעילות עומד מסחר ציני באיברים. כמובן שלא היו דברים מעולם. הרב הבר זצ"ל היה אחד מהצדיקים. הוא מעולם לא לקח פרוטה עבור עבודת הקודש שביצע. הוא חי חיי סגפנות ושינה לעולם יחד עם אשתו מדירתו הקטנה. אבל משטרת ישראל לא היתה מסוגלת להבין את זה. היא לא היתה מסוגלת להבין מציאות שבה זרים לחלוטין נותנים מהיקר להם מכל לזרים אחרים. היא לא היתה מסוגלת להשתכנע באופי האמיתי של הציבור החרדי. רק לאחר שמשטרת ישראל ביקשה לעצור את הרב וחקרה את כל התורמים והנתרמים, וניסתה לסכסך אותם זה עם זה - התברר גם לה שלא היו דברים מעולם. התיק נגד הרב הבר זצ"ל נסגר. למרות השבר הגדול, הוא המשיך והגידל את מפעל חייו והציל עוד נפשות רבות מאוד".

עו"ד חרד מהדיש כי מדובר בחלק מתופעה כללית. "במדינת ישראל, לצערי לא מספיק להיות ישר, אפילו צדיק כמו הרב הבר זצ"ל מצא עצמו בחדר החקירות מובא להארכת מעצר. בתקופה האחרונה מדברים הרבה בזכויות אדם. אלא שבמשפט הפלילי בישראל, חריות הפרט ומצב זכויות האדם עגום, שלא נאמר עגום מאוד".

"קל מאוד לעצור כל אחד. קל מאוד לחפש בבית של כל אחד. קל מאוד לקבל צו להאזנת סתר או צו לתפיסה וחיפוש בטלפון הפרטי. המספרים לא משקרים - במדינת ישראל בכל שנה מוגשות 3300 בקשות להאזנות סתר וביהמ"ש מאשר 99.99 אחוז מהבקשות. רק כדי שנקבל פרופורציה אני אומר לכם שבארצות הברית הגדולה מוגשות בשנה גם כן סדר גודל של 3300 בקשות רק ששם מדובר באוכלוסיה של 350 מיליון ואצלנו 9 מיליון. מידי שנה מוגשות לבית המשפט השונים בארץ עשרות אלפי בקשות לצווי חיפוש, לחדירה לטלפון, כמעט כולן ללא יוצא מן הכלל מתקבלות..."

(יתד נאמן ז' אדר תשפ"ג)

בימים כתיקונם הוא ידוע כסגור רב מוניטין, אבל בועידת "יתד נאמן" התייצב עורך הדין עמית חרד כקטגור. במילים רוטות ובסגנון קולח אופייני, הוא ירה אש משפטית צולבת על מערת המשפט הנמצאת בעין הסערה, ולא מנימוקים פוליטיים. שלב אחר שלב הוא חשף את תמונת המציאות העגומה כשהוא פתח בעיוות ביחס כלפי הציבור החרדי:

"המשפט הישראלי והמגזר החרדי חיים לעיתים בדיסהרמוניה. המשפט הישראלי לא מצליח להבין תופעות שעבור הילד החרדי הן מובנות מאליהן. כל אחד בציבור החרדי יודע מה זה גמ"ח, כל אחד בציבור החרדי יודע מה זאת חובה לתת מעשרות, מה זאת ערבות הדדית, סיוע ועזרה רפואית, עזרה לזולת, מתן בסתר, קמחא דפסחא. אלו היסודות של החברה החרדית. החברה החרדית היא בראש ובראשונה חברה של אנשים שערבים באמת זה לזה. לא רק בינם לבין עצמם אלא בינם ובין החברה הישראלית כולה. זאת הסיבה שאנחנו רואים אינספור מתנדבים בארגוני ההצלה השונים. אינספור עמותות של עזרה לזולת, בית תבשיל שמאכיל אינספור אנשים גמ"חים שלא היו מביישים סדר גודל של בנק גדול".

"המשפט הישראלי לצערי לא מצליח להבין את מה שנראה לכם כל כך ברור וכל כך בסיסי. בישראל, השיטה לצערי היא של חשדנות של חיפוש אינטרס, של ציניות. לא פעם שמעתי חוקרים שאומרים שלא יכול להיות שפלוגי נתן תרומה כל כך משמעותית מבלי שהובטח לו דבר בתמורה. לא יכול להיות שגמ"ח נותן הלוואה בלי לקבל ריבית. והסיפור החמור ביותר היה בענייני של הרב ישעיהו הבר זכר צדיק לברכה. לפני כמה שנים מכר משותף הפגיש ביני לבין הרב הבר זצ"ל. לראשונה שמעתי על אדם מלא חזון להכחיד את הצורך בדיאליזה בכך שהוא ישכנע המוני אנשים לתרום איבר מגופם, כליה, לאחרים זרים לחלוטין".

"בכל זאת אמרתי לרב הבר זצ"ל שיזהר. אם הוא ייכשל זה יהיה מפח נפש, ואם הוא יצליח בעזרת השם, אז איש לא יאמין שהוא הצליח לשכנע אנשים לתרום איבר מגופם בתרומה אלטרואיסטית, רק מטוב ליבם, מבלי שכסף גדול החליף ידיים. הרב הבר הסתכל עלי בחיוך וידע ששלוחי מצוה לעולם אינם

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?  [שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il](mailto:dirshu@dirshu.co.il)

מה קורה כשסלעים רותחים שהותכו בטמפרטורה גבוהה מאוד, של-1800 מעלות צלזיוס! פורצים ממעמקי האדמה



"יגע בהרים ויעשנו". כשבורא העולם מחליט שבנקודה מסוימת יראו את מלכותו ואת כוחו הגדול

ישנם מקומות מועדים להתפרצויות שכאלה, כמו בקווי התפר שבין לוחות טקטוניים - אותם לוחות ענק המרכיבים את קרום כדור הארץ שעליו משתרעים האוקיינוסים והיבשות. סוגי ההתפרצויות שונים מהר להר וממקום למקום. לעתים נפלט רק גז או עשן, ללא חומר ממשי ולעתים אפשר לראות ממש "מזרקות" של לבה רותחת הניתזות כלפי מעלה וגולשות לכל עבר.



הנזקים שהרי געש עלולים לחולל, הינם עצומים ואימים. כך למשל **הר הגעש "זוב"**, השוכן סמוך ונראה לעיר נאפולי שבדרום איטליה, התפרץ לפני כמעט אלפיים שנה וקבר שתי ערים שלמות על יושביהן! ולמרות שמאז הוא התפרץ עוד כמה פעמים - אם כי בעוצמה נמוכה - עדיין מתגוררים תושבים בסביבותיו...

מצד שני, ישנם מקומות שנבנו בזכות התפרצות שכזאת. איסלנד, למשל, בנויה כולה על אי שנוצר מאותה מאגמה. ואגב, יש בה מקומות שעדיין אפשר לראות את הבעבוע של החומר הבווער עד ימינו אנו...
הרי זו הדגמה מוחשית למה שנאמר בתהילים: "יגע בהרים ויעשנו". רואים בחוש כיצד בורא העולם מחליט שבנקודה מסוימת יראו את מלכותו ואת כוחו הגדול. אם כי, כאמור, תמיד יש בחירה לאדם האם לראות בכך את כוח הטבע בלבד או את יד האלוקים.



ומה לגבי ארץ ישראל? ידוע על התפרצויות שאירעו כאן בעבר, למשל בהרי הגולן. שרידים של 'לבה' נמצאו גם בשומרון, בכרמל, בגליל התחתון ועוד.

דבר מעניין מובא בנביא (יהושע כד), שכאשר נפטר יהושע בן נון קברוהו בתמנת סרח אשר מצפון להר געש. וחז"ל דורשים על כך (רות רבה) שאין הכוונה למקום ששמו 'הר געש', אלא נקרא כך על שם מה שאירע שם, שמאחר שבני ישראל לא הספידו את יהושע כפי הראוי למנהיג ישראל, באותה שעה רעש וגעש ההר הסמוך ואיים להרוג את ישראל חלילה והקב"ה ברחמי הנמיך את להבות ההר. אולם כיום אין הרי געש פעילים בארצנו הקדושה, על אף שאנו נמצאים על השבר הסורי-אפריקאי הנודע, שהוא גם אחד המקורות לרעידות אדמה. אנו מרגישים בכך את יד השם המשגיחה עלינו בכל עת ובכל שעה, כנאמר בתהילים (קכא, ד) "הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל".

מאת: הרב אלעזר גולדברג

כאשר קראתי לראשונה על תופעת הטבע המדהימה שנקראת 'הרי געש', חשתי את העוצמה האדירה הטמונה בבריאה, כי הרי **יש בכוחה של ה'לבה' רותחת המתפרצת ממעמקי האדמה ומכסה באפר געשי שטחים עצומים, להרוס ולהשמיד כליל את כל בעלי החיים והצמחים על פני האזור שאליו היא מגיעה!**

כאשר דבר כזה מתרחש, הקדוש ברוך הוא כביכול אומר לנו: **ראו, בניי, כמה כוח נתתי לטבע הבריאה שבראתי. ומכך נלמד על כוחו האינסופי של הבורא בכבודו ובעצמו.** וכפי שאנו למדים מהברכה שתיקנו לברך על הרעם כאשר שומעים אותו: 'שכוחו וגבורתו מלא עולם', כי הרעמים גורמים לנו להבין עד כמה עוצמה יש בטבע וקל וחומר למי שברא את אותו טבע. לפיכך גם מי שרואה הר געש בהתפרצותו, מברך את אותה הברכה, על כוחו וגבורתו של הבורא הנרמז באיתני הטבע.

בספרים הקדמונים מובא רמז, שהמילה 'טבע' עולה בגימטריא 81 כמנין שם 'אלוקים', להורות שהשם יתברך מתגלה אלינו דווקא בתוך הטבע, בתוך אותם מקומות שאפשר לתלות ולומר שהם חלק מנוהג העולם. אולם אנחנו, מאמינים בני מאמינים, יודעים שהכל מלמעלה - מיושב מרומים.



אז מהו בעצם הר געש?

כאשר החומר הגעשי, הנקרא **מאגמה**, בוקע ועולה מפנים כדור הארץ ועולה מעל פני האדמה - נוצר 'הר געש'.

למעשה כדור הארץ מורכב משלושה רבדים עיקריים:

גלעין כדור הארץ - הרובד הפנימי ביותר. חלקו הפנימי עשוי סלעים מוצקים וחלקו החיצוני נוזלי.

מעטפת כדור הארץ - כל השטח שבין המרכז לרובד החיצוני.

קרום כדור הארץ - הרובד העליון, הקרוב ביותר אלינו, מעליו

יש את אדמת היבשות ואת האוקיינוסים.

כמה עובדות על הרי געש והחומר הנפלט מהם:

כאשר מצטברת כמות של 'מאגמה' (סלעים רותחים שהותכו בטמפרטורה גבוהה מאוד, בין 600 ל-1800 מעלות צלזיוס!) בתוככי כדור הארץ, היא מתחילה לפלס לה דרך ולבקוע כלפי מעלה, עד שהיא עוברת את קרום כדור הארץ ונפלטת החוצה, בדמות 'הר געש'. לאחר הפליטה לאויר העולם נקראת המאגמה בשם 'לבה'.



מדוע זכה פרעה לארבע מאות שנה עבור ארבע פסיעות?

נזיר דף נ"א

בשביל ארבעה פסיעות

שכרו לפי מידותיו של הקב"ה, ואם כן, מגיע לפרעה שכר כארבע פסיעות של הקב"ה כביכול. ובגמרא בעירובין (מב) כתוב שפסיעה של אדם היא אמה, א"כ מגיע לו שכר ארבע אמות של הקב"ה כביכול. והנה כתיב בישיעה (מ יב) 'וְשָׁמַיִם בְּפֶגֶת תִּכְנֶן', ויש מפרשים שהכוונה על עובי הרקיע שהוא כ'זרת'. ובירושלמי ברכות (פ"א ה"א) איתא שמהלך הרקיע הוא חמישים שנה. יוצא שזרת - דהיינו חצי אמה - של הקב"ה הוא מהלך חמישים שנה, א"כ 'אמה' הוא מאה שנה, לכן קיבל ארבע מאות שנה כנגד ארבע פסיעות. (אור תורה)

בגמרא בסוטה (מו:): מובא "ואמר ר' יהושע בן לוי בשביל ארבעה פסיעות שלוח פרעה לאברהם שנאמר ויצו עליו פרעה אנשים וגו' נשתעבד בבניו ארבע מאות שנה שנאמר ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה".
למה זכה לארבע מאות שנה עבור ארבע פסיעות?
מבאר באופן נפלא הגה"ק מאוסטרובצא זי"ע על פי הגמרא בסנהדרין (ק.) "תניא רבי מאיר אומר במדה שאדם מודד מודדין לו", ופירש רש"י "אם מדד ונתן לצדקה לעני מלא חפניו, הקדוש ברוך הוא מודד בחפניו ונותן לו". דהיינו שהאדם מקבל את

לפתוח את היום בטוב...



הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

כיצד נכנס 'שור המועד' להלכות תפילה?



ואחת פעמים, כמספר התפילות שבשלושים יום, (ראה תקציר לאתמול). הלכה זו למדוה הראשונים מדברי רבי מאיר בנוגע ל'שור המועד' - שמתרגל בנגיחה והופך טבעו למועד כשנוגח שלוש פעמים בשלושה ימים - ואם נגח שלוש פעמים ביום אחד, כל שכן שמתרגל לנגוח ונעשה מועד.

[שו"ע קיד, ט, ומשנ"ב לט, מא רמב; בו"מ דרשו, 44, 45 ו-49]

כפי שלמדנו אתמול, בתקופה בה משנים אמירה בתפילה - כגון מ'משיב הרוח' ל'מוריד הטל' - לאחר שחלפו תשעים תפילות ממועד השינוי, ישנה חזקה ש'הלשון הורגלה' לומר כראוי. לדעת השולחן ערוך ורוב הפוסקים אין צורך בתשעים תפילות ממש, אלא באמירה תשעים פעם; ולכן אם שינן - למשל - תשעים פעם ברצף, או במשך מספר ימים: "מחיה מתים אתה רב להושיע מוריד הטל", חזקה שמכאן ואילך יאמר כראוי. ולכתחילה יש לומר מאה

האם כדאי להשתמש למעשה בעצה של אמירת 'מוריד הטל' וכדומה תשעים פעם ברצף?



לעומת זאת, כדי להרגיל את הטבע בדבר חדש, אדרבה, הרצף של פעמים רבות בזמן קצר אינו מועיל לכך, ונדרש פרק זמן ארוך יותר להסתגלות. ויש שהורה שכדי לחוש לדעת החולקים, אין להשתמש בעצה זו של אמירה תשעים פעם ברצף, כיון שאם יסתפק אם אמר כראוי, יוצר ספק אם צריך לשוב ולהתפלל.

[ביה"ל קיד, ט, ד"ה א; בו"מ דרשו, 44 ו-45]

יש מהפוסקים שחולקים על הדעה הנ"ל, וסוברים שאין די באמירה תשעים פעם, אלא יש צורך בתשעים תפילות ממש (או שלושים יום, ראה תקציר לאתמול). ויש שמבאר כי פוסקים אלו סוברים כי הסיבה ששור מוגדר כמועד אינה משום שהתרגל בנגיחה, אלא שעל ידי הנגיחות החוזרות ונשנות מתגלה הטבע הקיים בו - שדרכו לנגוח, וגם רצף הנגיחות ביום אחד מלמד על טבעו זה. אך

שלוש הסיבות לאמירת 'אתה חוננתנו' בברכת 'אתה חונן', ודווקא באמצע הברכה



בברכות השייכות לימות החול, וכיון ש'זריזים מקדימים למצוות', מקומה הוא בברכה הראשונה. הגר"א מוסיף ומבאר שבגין שתי הסיבות הראשונות קבעו את ההבדלה באמצע הברכה, כלומר, לאחר השבח על מתן החכמה באמירת "אתה חונן...", ולפני שפותחים בבקשה הראשונה, באמירת "וחננו מאתך..."

[משנ"ב קטו, א; בו"מ דרשו, 6-7]

חכמינו ז"ל תיקנו להבדיל בתפילה במוצאי שבת ויום טוב, דהיינו לומר 'אתה חוננתנו' בתפילת ערבית של מוצאי שבת, בברכת 'אתה חונן'. וכמה טעמים ניתנו לקביעת ההבדלה דווקא בברכה זו: 1. בברכה זו משבחים על מתן החכמה לאדם, וההבדלה בין קודש לחול, וכיוצא בה, מתאפשרת רק באמצעות חכמת האדם. 2. בשבת אין מבקשים בקשות כפי שמבקשים בימות החול, ויש להבדיל לפני תחילת הבקשות. 3. מקום ההבדלה הוא

* בתקופה בה משנים אמירה בתפילה - כגון מ'משיב הרוח' ל'מוריד הטל' - קורה פעמים רבות שאדם מסתפק אם אמר כראוי. ההלכה במקרה כזה היא, שעד שחולפים שלושים יום או תשעים תפילות - המוקדם מביניהם - ממועד השינוי, יש להניח שאמר כפי הרגלו, ולאחר מכן ישנה חזקה ש'הלשון הורגלה' לומר כראוי.
* המסופק אם אמר או החסיר דבר בתפילה, וילד שעמד בסמוך אליו מספר כי שמע שהתפלל כראוי - רשאי לסמוך על דבריו.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מה נכלל בחובת הלבוש לאנשים?

על כיסוי חלק הגוף העליון גם בעת אמירת דברי תורה. וכל האמור, הוא מצד הלכות אמירת דברי קדושה, אך מצד חובת הצניעות - צריך האדם להיות מכוסה בצורה מכובדת בכל מקום ובכל מצב, כראוי לכבוד השי"ת, אשר מלוא כל הארץ כבודו וחשכה כאורה לפניו.

[שו"ע עד, ו, ומשנ"ב כא, כב ויכד; בו"מ דרשו, 27-28, בהרחבה ע"פ המקור]

בתפילת שמונה עשרה, חובה על המתפלל להיות מכוסה בצורה מכובדת, כיון שהוא כעומד לפני המלך, ואסור להתפלל בלבוש בלתי מלא. ומי שגופו מגולה ממתניו ולמעלה - גם אם מצוי במצב זה מחמת אונס, אינו רשאי להתפלל; ואף אם יעבור זמן תפילה, מוטב שיפסיד את התפילה, ולא יתפלל בצורה כזו. אולם, כשהוא מצוי במצב זה מחמת אונס, רשאי הוא לקרוא קריאת שמע ולברך ברכות. ונחלקו הפוסקים אם צריך להקפיד

* תוכנית יומית מענייני דיומא

בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי

המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי

הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי

סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל

השי"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי

תוסי' על פי סדר הדף היומי



הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666